

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Uppföljning av servicestrategi	Dnr KS 2009/00661
Antaget av/Ansvarig Kommunstyrelsen	Handläggare/Förvaltning Göran Carlsson Tillväxt och utveckling	Datum/Ersätter 2016-01-05

Syfte Uppföljning av strategi och samråd enligt uppdrag i samband med antagande av servicestrategin
Gäller för
Referensdokument Servicestrategi för landsbygd och småtätorter, antagen av kommunstyrelsen 2011-02-16
Ansvar och genomförande Kommunstyrelsen samt berörda kommunal nämnder och bolag
Uppföljning

Uppföljning av servicestrategi

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade den 16 februari 2011 (§ 72) att godkänna förslaget till servicestrategi för landsbygd och småtätorter. Servicestrategin ska utgöra en grund för Trollhättans Stads arbete med insatser och åtgärder som rör landsbygden och småtätorterna. Enligt beslutet fick nämnderna och de kommunala bolagen i uppdrag att efterleva strategin. Strategin ska följas upp ca fyra år efter antagandet.

Servicestrategins huvuddel är del II, Strategi. I övrigt består dokumentet i huvudsak av beskrivande delar. Kommunstyrelsens förvaltning, kontoret för tillväxt och utveckling, har i samråd med berörda förvaltningar gjort en uppföljning av del II i dokumentet. En uppföljning har även gjorts av de synpunkter som lämnades in under samrådsomgången 2010. Uppföljningen syftar till att beskriva

- hur Trollhättans Stad idag arbetar med utgångspunkt från strategins punkter och samrådets synpunkter
- nya förutsättningar, i form av aktiviteter, planer/projekt och omvärldsförändringar m.m., som ägt rum efter kommunstyrelsens beslut, och som berör Stadens arbete med landsbygden och småtätorterna,
- Förslag på hur Staden i framtiden ska använda sig av Servicestrategin och uppföljningen av denna.

Uppföljningen delas upp i tre delar: punkterna i Servicestrategins del II, inkomna synpunkter enligt samrådsredogörelsen samt förslag till vidare hantering av Servicestrategin och dess uppföljning. Varje sats i strategin och varje synpunkt från samrådet kommenteras och kommentaren har kursiv stil.

Uppföljning av Servicestrategins del II

Lyhördhet och samverkan

- Staden skall vara lyhörd för lokala idéer för att lösa problem med serviceutbudet.

Kommentar: Förvaltningarna har ambitionen att arbeta i denna anda. Se även under nästa punkt om Servicedeklaration och synpunktshantering.

- Stadens verksamheter skall vid handläggning samverka för att försöka stärka kommunens landsbygd och småtätorter. Rutiner skall finnas som medför att synpunkter från landsbygdsområdena och småtätorterna snabbt sprids till närmast berörda handläggare.

Kommentar: Det finns ingen särskild rutin som endast gäller landsbygd och småtätorter. Staden har, genom sitt arbete med Servicedeklaration och synpunktshantering allmänna rutiner som syftar till effektiv handläggning, gott bemötande och förbättring i verksamheterna.

Stadens servicedeklaration om Tillgänglighet och bemötande har följts upp årligen men kommer i framtiden att följas upp vartannat år. Resultaten av uppföljningarna sprids till förvaltningarna och analyseras. Åtgärder för förbättring vidtas. I resultatet från 2014 års uppföljning kan märkas en förbättring från året innan. Det finns även rutiner kring synpunktshantering (felanmälan och klagomål). Varje nämnd ska i sitt bokslut rapportera synpunktshanteringen. I början av 2016 planeras en uppföljning av hur dessa rutiner fungerar.

Dessutom kan nämnas insiktsundersökningen som skall visa hur det företag som haft ett ärende hos Trollhättans Stad upplevt handläggning och bemötande.

Vissa av förvaltningarna gör egna kundundersökningar. Kultur- och fritidsförvaltningen har i vissa fall, t ex idrotts- och kulturföreningar, rutiner med regelbundna möten. Annars sker dialogen inom ramen för processerna med bidragsansökningar etc. eller utifrån behov. De kommunägda anläggningarna har politiska representanter i styrelserna. Pensionärs- och handikappfrågor behandlas i respektive råd.

- Trollhättans stad skall bedriva arbetet med landsbygdsfrågor i samverkan med de aktörer som arbetar med motsvarande frågor på regional och nationell nivå. En aktiv dialog skall föras mellan staden och andra myndigheter och organisationer för att finna vägar att bevara och utveckla servicen och för att underlätta start och utveckling av verksamheter.

Kommentar: Idag sker den huvudsakliga samverkan mellan Staden, landsbygdens företag och föreningar samt regionala och nationella organ via styrelsen för Leader Götaälv. Där beslutas om stöd till utvecklingsprojekt m.h.a. statliga och kommunala medel.

Staden har vidare under senare år aktivt arbetat för utbyggnad av fiber, dels genom en fiberlots som stöttat fiberföreningar i processen med utbyggnad av byanät, dels genom att utbyggnad av stamnät planeras 2016 från Åsaka österut, och eventuellt även i Öresjö-området 2017.

Stadens näringslivsfunktion verkar för att få en fastare dialog mellan de regionala myndigheterna, Staden och landsbyggsföretagen.

- Erbjudande om frivilligt arbete från föreningar skall bemötas positivt. Vid avtal om samarbete med lokala aktörer skall god servicekvalitet tillgodoses.

Kommentar: I Trollhättan finns ett system som innebär att föreningarna gör mycket arbete själva mot bidrag från Kultur- och fritidsförvaltningen. Detta bedöms vara ett effektivt system som har gett möjligheter att ha flera mindre anläggningar bl.a. på landsbygden.

- Samverkan mellan skola och lokalt näringsliv bör utvecklas där så är möjligt.

Kommentar: Ett exempel på projekt i denna anda är "Topp-projektet" upp, som är en utveckling av prao. Det berör högstadieskolorna, bl.a. Sjuntorp. Dessutom bjuds företagen in till workshop om integration. Syftet är att starta projekt med nyanlända som målgrupp. Inbjudan riktas till aktörer i hela kommunen.

- I sin samverkan med föreningar skall staden eftersträva att föreningarna inbördes samarbetar. Staden deltar gärna vid möten om samarbete mellan föreningarna om så önskas.

Kommentar: Kultur- och fritidsförvaltningen ger föreningarna rådet att samarbeta. Det är dock föreningarnas egna bedömningar och beslut som gäller.

Dialog och kontaktnät

- I två av kommunens landsbygdsområden finns föreningsråd. Även i övriga landsbygdsdelar bör föreningarna bilda föreningsråd eller dylikt. Då underlättas dialogen mellan Trollhättans Stad och respektive bygds aktörer, förutsatt att rådets uppbyggnad är enkel och tydlig avseende uppgifter, sammansättning m.m. Staden deltar gärna vid rådets möten om så önskas.

Kommentar: Inga ytterligare föreningsråd har bildats sedan Servicestrategin godkändes.

- Trollhättans Stad har idag forum för dialog och information med näringslivet i småtätorterna och på landsbygden. Detta arbete bör utvecklas vidare.

Kommentar: Dialog och information idag sker främst via Leader Götaälv, se ovan. Möten mellan Thn Stad och LRF:s kommungrupp hålls dessutom regelbundet sedan 2012. Där sker ömsesidig diskussion och information i frågor som rör landsbygd och småtätorter.

Stadens hemsida utvecklas f.n. I samband därmed skall även information om stöd till landsbygdsutveckling få mer framträdande plats. Näringslivsavdelningens Nyhetsbrev når alla företag som är prenumeranter, således även på landsbygd/småtätorter. De får där information samt inbjudningar till möten, t ex frukostmöten.

Ett småföretagarråd ska etableras. Där bör förutsättas att företagarna tar med även representanter för de som är verksamma på landsbygd/småtätorter.

Strategiskt utbud

- Bostäder, förskola/skola och affär och infrastruktur skall ses som det mest strategiska serviceutbudet i ett landsbygdsområde/småtätort. I övrigt skall eftersträvas i första hand att dagens utbud bevaras.

Kommentar: I flera fall har utveckling och beslut gått i linje med strategin: Utbildningsförvaltningen har 2015 beslutat att förskola i N Björke skall finnas kvar. Beträffande bostäder, se nedan under "Lägenheter på varje ort..." Affären i Upphärad var nedlagd en kortare period men startades åter upp med stort lokalt engagemang.

Som en komplettering till servicestrategins redovisning av serviceutbud i småtätorter/landsbygd kan noteras att Kultur- och fritidsnämnden har biblioteksservice till dessa områden genom:

- *Syltebiblioteket med upptagningsområden*
- *Trollhättans Stadsbiblioteks bokbuss, utsedd till Årets bokbuss 2015, kör bland annat till utkanterna av Trollhättans kommun. Varannan vecka besöker bokbussen dessa områden och är ett uppskattat inslag på dessa orter.*
- *Boken Kommer-service: Stadsbiblioteket kör hem böcker och andra medier i centrala Trollhättan med omnejd men även orterna Åsaka, Lagmansered och Sjuntorp*

Trollhättans Stad arbetar aktivt, tillsammans med boende på orten, för att en pendeltågstation ska etableras i Upphärad. Upphärad, och även Sjuntorp, skulle då få ett mycket gott pendlingsläge i förhållande till Göteborg och Trollhättan/Vänersborg. Även i övrigt framför Staden landsbygdens och småtätorternas kollektivtrafikbehov i dialogen med Västra Götalandsregionen

Regionen har 2014 antagit principer för utbud/servicenivå i kollektivtrafiken på landsbygd, den s.k. landsbygdsutredningen.

- I vissa områden av kommunen där avståndet till Trollhättans tätort är förhållandevis stort har de boende idag möjlighet till kommunal basservice i angränsande kommun. De skall även fortsättningsvis kunna ha detta.

Kommentar: Den anropsstyrda linjen Lagmansered-Sollebrunn som upprättades för detta ändamål finns kvar. Staden verkar i sina kontakter med Västra Götalandsregionen för att närtrafik ska kunna gå över kommungräns. Förmodligen kommer så att bli fallet inom de närmaste åren.

- Lägenheter på varje ort (hyra och ev. bostadsrätt) bör finnas åt både yngre och äldre.

Kommentar: Sedan servicestrategin antogs har en privat fastighetsägare byggt hyreshus, 4 lägenheter, i Åsaka. 16 hyreslägenheter i privat regi färdigställs 2016 i Velanda och eventuellt kommer ytterligare 16 byggas därefter.

Kommunal lekplats tillkommer också i Velandå i anslutning till området. AB Eidar Trollhättans Bostadsbolag har i sin Vision 2030 förhoppning att 2017 börja bygga 10 nya radhus i Upphärad. Staden har skrivit avtal med privat byggherre om lägenheter i Norra Björke att påbörjas 2016.

- Staden ser positivt på att metoder och former för samordnade servicelösningar utvecklas. Att bredda basen för verksamheten i t ex en lanthandel kan vara viktigt för dess överlevnad på sikt. De boendes tillgänglighet till olika serviceutbud utökas samtidigt.

Kommentar: Hittills finns ingen konkret tillämning av detta slag i Trollhättans kommun.

- Trollhättans Stad söker idag utforma upphandlingsunderlagen för att underlätta för lokala leverantörer och butiker. Detta arbete ska fortsätta och utvecklas.

Kommentar: Arbetet har framskridit under senare år. Trollhättans Stad samarbetar här med sex andra kommuner i Fyrbodal, och en gemensam upphandling har genomförts 2015. I det senaste upphandlingsunderlaget uttrycktes bland ambitionerna att i högre grad än traditionella livsmedelsupphandlingar ha möjlighet att bättre kunna underlätta för mindre och/eller nystartade företag/producenter att lämna anbud, och att skapa ett väl fungerande avtal för både stora och små enheter.

En särskild upphandlingsdialog med företagen skall starta. Deltagarna bjuds in via Näringslivets Nyhetsbrev.

- Inköp för brukares behov, t ex hemtjänsttagare, skall i första hand ske i närmaste lokala butik. Detta tillämpas redan idag av Trollhättans Stad

Kommentar: När omsorgsförvaltningen gör inköp inom hemvården väljs den lokala butiken, likaså för kompletteringsköp.

Kommunal planering

- I den kommunala översiktsplaneringen skall varje landsbygdsområde och småtätort behandlas med målsättningen att tillvarata förutsättningarna för en livskraftig framtid.

Kommentar: I den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP) som antogs 2014 är målet för utvecklingen av landsbygden och småtätorterna att de ska växa proportionerligt i förhållande till centralorten, vilket innebär ca 1 500 fler boende på landsbygden och i småtätorterna än idag. Ny bebyggelse skall framförallt koncentreras till befintliga småtätorter. Upphärad och Sjuntorp har potential att växa kraftigt. Upphärad om en ny pendeltågstation öppnas där, vilket Staden arbetar för, och Sjuntorp i samband med utvecklingen av Sjölanda. I ÖP deklarerar också att Staden ska fortsätta med planering av utbyggnaden av cykelvägar mellan småtätorterna och Centralorten i cykelplan, samt se över nyttan och behovet av att binda samman mindre orter och bygder. Som stöd för ÖP:s utvecklingsprinciper bör, enligt ÖP, ett samlat grepp om landsbygdens och småtätorternas fysiska utveckling tas i ett landsbygdsutvecklingsprogram.

Cykelplanen, som innehåller projekt även för landsbygd och småtätorter, antogs 2014. Staden har sedan servicestrategin antogs anlagt en gång- och cykelväg utmed gamla järnvägsbanken Upphärad-Trollhättan, och delfinansierat byggande av gång- och cykelväg Sjuntorp-Trollhättan så att den första etappen nu kunnat påbörjas.

Detaljplaneprogram utarbetas nu för Upphärad. Motsvarande planer avses upprättas även för övriga tätorter.

Lokaler

- Det ska vara enkelt att få information om vilka möjligheter som finns att hyra eller låna lokaler, såväl kommunala som icke-kommunala, i landsbygd och småtätorter. Staden skall se över sina rutiner så att detta blir möjligt. Staden skall även ställa sig positiv till att dess egna lokaler blir använda genom uthyrning eller utlåning.

Kommentar: För de kommunskötta lokalerna under Kultur- och fritidsnämnden finns personal dagtid. Kvällstid är det obemannat varför hyresgästen själv med utkvitterad tagg får sköta låsningen. Vi strävar efter enkla metoder och där har skett förbättring. T.ex. utvecklas metoder med hjälp av nätet eller sms, men det är konflikt mellan säkerhet och enkelhet. Uthyrningen för de föreningsskötta lokalerna görs av föreningarna men enligt avtal med kommunen som äger dem.

Utbildningsförvaltningen har under senare år standardiserat hyreskontrakt och avgifter för att förenkla för föreningar och andra att använda sig av skolans lokaler kvällar och helger. Dock är för närvarande uthyrningsgraden för lokaler i landsbygdsskolor/förskolor i det närmaste obefintlig. Omsorgsförvaltningen lånar ut lokaler till föreningar som arbetar ideellt.

Information

- Staden skall vara behjälplig med att söka och förmedla information till lokala företag om förutsättningar, stöd och krav kring start av ny eller kompletterande verksamhet och utveckling av befintlig verksamhet. Delvis kan detta göras inom ramen för Projektet Leader Göta älv.

Kommentar: Staden arbetar inom ramen för Leader Götaälv med detta. Dessutom söker näringslivsfunktionen former för samverkan mellan region, Staden och lokala aktörer, bl.a. för att sprida information om utvecklingsstöd.

- Staden skall, om så önskas, söka lämpliga former för att samverka med föreningarna avseende information om och marknadsföring av respektive områden/bygder

Kommentar: Staden har, på önskemål från lokala aktörer, under 2015 gjort en större översyn av sitt hemsidesmaterial om Norra Björke och lediga tomter där. En informationsskylt har satts upp vid tomtområdet och röjning har skett där. I övrigt har ingen önskan om samverkan kommit till uttryck. Staden är dock lyhörd för detta, t ex i samband med utvecklingen av hemsidan.

Uppföljning av synpunkter från samrådsomgången

I samrådsredogörelsen finns Stadens kommentarer till inkomna synpunkter. En del av synpunkterna medförde justeringar i strategin. Samrådsredogörelsen i sin helhet har bilagts tillsammans med själva strategin. Vissa av synpunkterna berörs av den utveckling som skett sedan servicestrategins antagande. Dessa synpunkter har kommenterats nedan. De av synpunkterna som framförts från flera remissinstanser med snarlika formuleringar har slagits ihop.

- Utvecklingen bör analyseras djupare avseende vad som är rimlig servicenivå.

Kommentar: Analysen kan fördjupas om kommunstyrelsen beslutar om ett kommande steg i arbetet, t.ex. i samband med ett landsbygdsutvecklingsprogram. För kollektivtrafiken har dock regionen 2014 antagit principer för lägsta utbud/servicenivå på landsbygd, den s.k. landsbygdsutredningen.

- Obyråkratiska lösningar bör efterstävas vid skapande av forum och föreningsråd eller motsvarande.

Kommentar: Ännu har inga ytterligare föreningsråd bildats. Andra forum, t ex regelbundna möten mellan Trollhättans Stad och LRF:s kommungrupp, har fungerat sedan 2012 och funnit sina former tills vidare.

- Att bevara dagens utbud är ett för defensivt mål, ambitionsnivå saknas.

Kommentar: År 2014 antogs översiktsplanen för Trollhättans kommun, "Plats för framtiden". Där har mål för landsbygdens och småtätorternas utveckling konkretiserats. "Målet för utvecklingen av landsbygden och småtätorterna är att de ska växa proportionerligt i förhållande till centralorten, vilket innebär ca 1 500 fler boende på landsbygden och i småtätorterna än idag." Det är ett offensivt mål som ligger till grund för Stadens planering. Tåghållplats i Upphärad är ett medel för att nå dit. Detta kan konkretiseras ytterligare inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogram.

- Tomtmark för småindustri. Mark för småföretag vid gamla järnvägsspåret i Upphärad, dock ej på bekostnad av cykelväg. Att det blir mer attraktivt för företagare på landsbygden.

Kommentar: Tillgången på tomtmark för småindustri eller andra verksamheter kommer att ses över i samband med att småtätorternas översiktplaner eller motsvarande dokument uppdateras. Detta arbete har påbörjats 2015 genom detaljplaneprogram för Upphärad.

- Utbyggnad av Lindvedens kommunikationer.

Kommentar: Staden har medverkat till att Lindvedens fiberförening startat upp och att de boende där enligt planerna ska få bredband genom Trollhättan Energis försorg. Cykelvägen från Sjuntorp har påbörjats och Staden har medverkat finansiellt men statlig finansiering finns ännu inte för delen Lindveden-Trollhättan. Ingen förändring har skett i kollektivtrafiken för Lindvedens del.

- Byggande av äldreboende och lägenheter, gruppboende. Kommunalt, kooperativt eller privat. Skapa bättre möjligheter till kvarboende. Tomter för villor. I Upphärad helst i centrala delar vid affären.

Kommentar: AB Eidar har planer på att bygga lägenheter i Upphärad med start 2017, förmodligen ca 10 stycken i en första etapp. Privata hyreslägenheter har byggts i Åsaka, byggs för närvarande i Velanda och planeras i Norra Björke. Mark för bostäder och verksamheter behandlas i pågående arbete med detaljplaneprogram för Upphärad. I kommande revideringar av övriga småtätorternas översiktsplaner kommer motsvarande arbete att göras.

- Tåghållplats i Upphärad

Kommentar: Staden har kontinuerligt och på flera olika sätt verkat för en tåghållplats i Upphärad. Bland annat genom att ta fram utredningsmaterial och säkra mark för tåghållplats, föra dialog med VGR och Västtrafik och utarbeta detaljplaneprogram för orten.

- Använd gamla järnvägsbanken till att förbättra det kurviga och smala vägnätet. Gång-cykel-mopedväg (GCM) utmed gamla banvallen Upphärad-Velanda-Trollhättans centrum (inte via Holmsvägen) med anslutning till befintliga cykelvägar. Även cykelväg till Prässebo.

Kommentar: Cykelvägen från Upphärad utmed gamla banvallen har anlagts, dock ej söderut mot Prässebo. Delen Velanda-Trollhättan förutsätts gå via tidigare anlagd cykelväg utmed Holmsvägen.

- Bygg fler cykelbanor, GCM-vägar från Åsaka till kommunens centrum utmed f.d. Nossebrobanan, Gång- och cykelväg till Upphärad kyrka och församlingshem.

Kommentar: I cykelplanen som antogs 2014 finns GC-väg mellan Trollhättan och Åsaka som prioritet 23 (av 46 nya objekt), GC-bana mellan Upphärad kyrka och skolan, prioritet 21, utmed gamla Nossebrobanan mellan Åsaka och N Björke, i Upphärad, i Sjuntorp, mot Öresjö samt mellan Sjuntorp och Upphärad. Det är dock ofta statlig väg, i något fall även enskild.

- Olycksäkra vägen mellan Sjuntorp och Upphärad

Kommentar: Behovet av att förbättra vägen Sjuntorp-Upphärad har framförts till Trafikverket.

- Även mer perifert belägna sevärdheter i kommunen bör tas med i turistreklamen.

Kommentar: Visit Trollhättan/Vänern kommer 2016 att omarbete sin hemsida. I samband med detta kommer antalet presenterade sevärdheter, bland annat från landsbygd och småtätorter, att utökas.

- Servicelägenheter/äldreboende, i N Björke, Åsaka och Velanda samt Upphärad och Sjuntorp.

Kommentar: Idag finns inga planer hos Omsorgsnämnden att bygga fler servicelägenheter i N Björke, Åsaka, Velanda och Upphärad. Däremot satsas på hemtjänst i eget boende. 2014 blev en omfattande ombyggnad av äldreboendet Nordängen i Sjuntorp färdig.

- De som bor i småtätorterna ska ha tillgång till Stadens bostadsbolags tjänster.

Kommentar: AB Eidar har ingen egen fastighetservice i småtätorterna utan köper upp dessa tjänster åt sina hyresgäster. Däremot finns, genom arbetsmarknadsprojekt, möjlighet för pensionärer att få hjälp med arbetsuppgifter. "Servicelaget" bistår mot en avgift med tjänster av typ trädgårdsarbete, städning, snöskottning m.m. Mindre insatser, t ex byta lampa eller gardiner kan erhållas gratis för 67+ via "Lilla Hjälpen". Båda beställs hos Returen och gäller i hela kommunen.

- Inventeringen av service har inte tagit hänsyn till att Lagmansered har tillgång brett serviceutbud, men inom Alingsås kommun.

Kommentar: Enbart utbudet inom det egna omlandet är medtaget i inventeringen. Några orter, främst Velanda, har relativt nära till Trollhättans tätort men det visas heller inte i inventeringen. Den anropsstyrda kollektivtrafiklinjen mellan Lagmansered och Sollebrunn finns fortfarande kvar. Staden har dessutom i olika sammanhang till Västtrafik framfört synpunkten att resor över kommungräns med närtrafiken ska vara möjligt. Västtrafik utreder nu frågan och förhoppningsvis kommer detta att förverkligas inom de närmaste åren.

- Bättre kommunikationer bl.a. för skiftarbetare på Saab/Volvo samt tidiga turer på helgdagar. Kollektivtrafiken har försämrats i Upphärad och Sjuntorp.

Kommentar: Kollektivtrafiken i Upphärad och Sjuntorp har åter förbättrats något avseende utbudet. Västtrafik/Nobina arbetar kontinuerligt med att anpassa tiderna till de behov som finns, bl.a. arbetstider.

- Tillgång till bank samt uttagsautomat i Sjuntorp/Upphärad.

Kommentar: Tillgång till bank samt uttagsautomat styrs inte av Staden.

- Vårdcentral inklusive tandvård i Sjuntorp/Upphärad.

Kommentar: Vårdcentral och tandvård ligger under regionens ansvar.

- Barnomsorg med tillräckligt mycket personal i friska lokaler i Upphärad och Sjuntorp

Kommentar: Utbildningsförvaltningen arbetar med att i egen regi etablera förskoleverksamhet i Sjuntorps gamla vårdcentral. Även förskolan i Upphärad utreds.

- Mer fritidsaktiviteter, och inte bara för idrott.

Kommentar: Förutom idrottsanläggningarna finns fritidsgård och badhus i Sjuntorp. Staden stöttar ett antal föreningar bl.a. Sjuntorpsmusiken som har ganska många aktiviteter. Sjuntorps Folkets hus har upprustats med delvis pengar från kommunen. Bygdegårdarna och hembygdsgårdarna får också stöttning av kommunen. Upphärads bygdegård ägs av kommunen men drivs av bygdegårdsföreningen, och är en stor satsning som kostar mer än 1 miljon om året i drift. Omsorgsförvaltningen samverkar med lokala föreningar och erbjuder ett utbud av studiecirkel och föreläsningar och andra aktiviteter, knutet till sina boenden.

Förslag till vidare hantering av Servicestrategin och uppföljningen

Strategin tillsammans med uppföljningen skickas ut till samtliga nämnder och bolag med markering av de avsnitt som särskilt berör respektive nämnd/bolag. Dessa dokument skall ingå bland underlagen för verksamhetsplaneringen. Strategin med uppföljning skall också ingå som ett underlag i det arbete med ett landsbygdsutvecklingsprogram som planeras starta 2017.